

Vredništvo:
na Travniku št. 277. I. nadst. (one
skribo tudi za razpoliljanje listov).
Prejemajo se za plačilo vsakora
na oznanila tudi v neslovenskem
jeziku.
Plača se za vsako natisko vrsto
8 kr., če se oznanilo samo
enkrat natisko, če dvakrat, 8
kr., če trikrat, 10 kr., a. v. —
Čyrih tega še vsak krat 50
kr. za šloempelj.

DOMOVINA.

L I S T

Izhaja vsak petek.

Nardčnina v poštnino vrednaša.
za celo leto 2 gold., za pol leta
1 gold.Naročilna piama in reklamasije
naj se pošljejo vredništva.Posamni listi se prodajajo v
Gorici pri bukvarji g. Šoharji
na Travniku po 4 solde.

posebno za primorsko-deželne, pa tudi sploh slovenske zadeve.

DEŽELNE ZADEVE.

Stipendijski zalog gorški.

Kakor smo že v 20. listu „D.“ omenili, je naš
deželni odbor od vlade nekaj novih zalogov v gospo-
darstvo prevzel. Vse premoženje teh zalogov obsega več
kot 108 tisoč gold. in spada od teh na zalog domačih
šolskih stipendijev z Leonovim vred nekaj čez 21 tisoč,
vse drugo je *Wardenbergovega* zaloga, iz kterega se pla-
čuje 24 stipendijev po 150 gold. na leto. *Stipendijski*
zalog obsega te-le stipendije: *Gattej-ovega* od 93 gl.
50 kr., *Alessio-vega* od 121 gl. 80 kr., *Rjavec-ovega* od
88 gl., *Stubelj-novega* od 36 gl. 2, *Stanič-eva* po 52 gl.
50 kr. eden, *Abram-ovega* od 290 gl. v srebru in *Lo-*
on-ovega od 85 gl. na leto.

Poslednjič sta še tudi dva druga *Stanič-eva* sti-
pendija po 34 gl. in 31 gl. 50 kr., polovica prvega se
razdeluje vsako leto med dva nar. mlajša učenca tu-
kajšne normalke, druga polovica pa med dva učenca
ljudskih šol v Kanalu, Ročinji in na Bajnsici sv. Duhá.
Drugi stipendi od 31 gl. 50 kr. je namenjen revnim
šolarjem v Kanalu, Ročinji in na Bajnsici sv. Duhá za
knjige in druge šolske potreba.

Vse te stipendije izplačuje od zdaj naprej *deželna*
denarnica (pri veliki cerkvi v Gorici). —

DOMAČA ZGODOVINA.

Tominski punt leta 1713.

(*Posl. J. K. — Konec; gl. II. 17., 19., 20. in 21.*)

Ko so ti vojaki prišli, jih pošljejo pol na *kobarid-*
sko mejo, druga polovica z granatirji vred se je pa v
Gorici nastanila. Živež in plačilo jim je oskrbeval na-
lašd za to postavljen uradnik.

Omenjeni vojaki so začeli sami mesto varovati;
vzeli so ključ meščanom, ker so jih nezvestobe do vlade
sumnili. Pa meščani so apelali na Dunaj in po višem
ukazu so jih nazaj dobili; mestna straža jim je bila
zopet izročena, nemški vojaki so pa mogli oditi.

Dne 29. julija so došli v Gorico poslani komisarji,
da bi pritožbe zaslišali in stiskanemu ljudstvu stan po
moči polajšali. Bili pa so sledeči: knez *Porcija*, Nj.
eksc. grof *Wildenstein* iz Gradca in dva graška odvet-
nika (advokata, jezična dohtarja). Prva dva sta imela,
kakor je to pri visokih cesarskih uradnikih v navadi,
vsak svojo stražo. Pred *Porcijevim* stanovanjem sta bila
2 topa (kanona) pa 50 granatirjev, pred *Wildensteinov-*
vim pa nekaj nemških mušketirjev.

Sodnijske obravnave so bile v gosp. *Porcijevem* pa-
lačji, kamor se je po javnem oklicu ljudstvo stekalo.
Pritožbe zoper *Bandela* so več tednov trajale. Na graj-

ščake in sodnike so ostre pušice letale, Tominci so
imeli s fajmoštri veliko opraviti, z eno besedo
slišalo so se pritožbe vsake baže od raznih stanov.
Kraševcem in *Tomincem* niso zadostovali oni zagovor-
niki, kterih so se drugi posluževali, pozvali so marveč
še necega slavnega iz Ljubljane, ki je pa malo ali nič
opravil. Po komisijnem sklepu je bilo 150 *Tomincev*
na grad obsojenih. S trpinčenjem so jih pritaorali, da
so svojo napačno vedenje proti gosposki obatali. Mese-
ca aprila 1714 je bila obravnava sklenjena. 11 *Tominc-*
ev je bilo na Travniku ob glavo djanih, po tem ko so
dvema po eno roko odsekli, enemu pa z razbeljenimi
klešči prsi žgali. Na to so jih 9 razčetrtili (na štiri dele
razkosili), in pri *Solkanu*, v *Panovcu* pa v *Grojni* obesili.
To se je godilo 20., 21. in 22. aprila. *Tominski župani*
so morali pri tej sodbi pod kaznijo pričujoči biti. *)

DOPISI.

Od sv. Lucije na Mostu 21. maja. Ni mi
znano, da bi bil kdaj iz našega kraja datovan kateri
dopis v slovenske časopise pot našel, akoravno bi se
dalo marsikaj od tukajšnega kraja povedati. Posebnih
imenitnosti zdaj sicer tukaj ni, vendar pa, ako se oz-
remo nazaj v davno minule stare čase, ko je rimska
vlada tod gospodovala, utegnilo bi za starinoslovce
marsikaj zanimivega na svetlo priti.

Most ali *sv. Lucija* stoji med levim bregom *Soče*
in desnim bregom *Idrijske reke*, ktera se v podobi kri-
vega okljuka od 45° v *Sočo* izliva. *Sočo*, pred ko *Idrijea*
v njo pride, tu po mestih trde, žive skale takó stiska-
jo, da bi se skoraj lahko čez skočilo. Ker je namreč
na ozkem kraju visok most čez *Sočo* narejen, imenuje
se *Sv. Lucija* pa tem majhnem visokem mostu sploh
„*Most*“. Po obeh imenovanih rekah splava vsako leto
veliko tisoč seznjev drv v *Gorico*. Akoravno ima to-
minska gorata dežela še dovolj drv in gojzdog, utegne-
jo vendar s časom vsa strebiti; ako bo to tako naprej
šlo.

Kedaj da so se tod ljudje naselili, ni prav goto-
vo. Verjetno je pa, da je bila tu že za časov rimskega
cesarstva rimljanska naselbina, kar nam spridujejo rim-

*) V „opazbah in dostarkih“ k *Morelli-evi* zgodovini nahajamo
to-le sem spudajoče vesti: „18. aprila (1714) se je neznanila obsodba
Ivanu Gradnik-u, 26-letnemu mladenču, kteri je bil *Tominski*
vpor-
nikom načelnik, in pa še 5 drugim njegovim tovaršem: *Grogorju No-*
bal-u, *Lorencu Krugelj-u*, in *Martinu Munič-u*; izvršila se je nad njimi
obsodba 20. aprila 1714. Odsekli so jim glavo in polje razčetrtili jih in
konflikali jim tudi vse premoženje. Drugi dan, 21. aprila, so štiri dru-
ge *Tomince* usmrtili, kterih pa spominki (*Dragoča-evi*) ne imenujejo,
in posledajše 23. apr. so obglavili zadnje tri; ti so: *Matiya Podgornik*,
Andrej Lahajnar in *Valentin Lapanja*.“ — Dostavimo naj še to, da ima
menda v teh dogodbah svoj vzrok psyyka „punter“, s ktero gorški
šlisterji naše *Tomince* še zdaj pitejo. Vr.

ski novci (denarji), ki se semtrijo iz zemlje izkopljejo. Spričujejo nam to nadalje prstene (lončene) posode, pepelniki (urne), v ktere so stavili Rimci pepel po tedanji šegi sežganih mrličev. Takih pa upočernih ali strtih pepelnikov so pri oranji in kopanji že več izkopali. Ena taka še dobro ohranjena prstena posoda se nahaja pri tukajšnem g. župniku, kateri ima tudi več starih rimskih novcev, ki so večidel medeni ali broneni, nekaj pa je tudi srebrnih; od obojnih je bilo po nekoliko že v goriški muzej poslanih. Zgodovina spričuje, da so rimsko vojne čete, ktere so bile v vojsko proti Nemčiji in severnim narodom namenjene, tod po Primorskem prozimovali, in tako so imele tudi na mestu sedanje št. Lucijske fare svoje zimske stanišča in šotore. Nekteri hočejo že celo vedeti, da je tu stalo staro poglavito mesto noriške dežele (Noricum) *Norea*, morda zato, ker se najstarejša vas omenjena fare zove skoraj enakoglasno namreč „Modreja“. Okoli farne cerkve sv. Lucije se vidijo še na površji zemlje ostanki velikega, širokega zida; morda je to sled kakšnega poganskega, malikovavskega tempelja. Ni davno, kar se je našel zopet star meden (bronni) denar s podobo rimskega cesarja in sledečim napisom: „IMP. GORDIANVS PIVS...“ (naslednje črke so pa neumévne, kajti jih je že rija razjedla). Na drugi strani je pa konj z jezdecem; napis na tej strani je tudi neuméven in od rije razjeden. — Naj mi bo dovoljeno, nekaj iz nekdanje rimske zgodovine le sem postaviti. Zgodovina nam pripoveduje, da so bili trije cesarji tega imena. Gordian I. in II. (očeta in sina) so ob enem 232 l. po Kr. v Afriki njune čete za cesarja razglasile. Sin, Gordian I. namreč je kmalu v neki bitvi smrt storil in 80 letn. oče njegov, Gordian II., se je, ko je bil nesrečno smrt svojega sina zvedel, obesil. Med tim je pa v Rimu hud punt razsajal: proti vsiljencu cesarju Maksiminu so bili zopet ob enem 3 cesarji izvoljeni, Pupien, Balbin in Gordian III. V tem punktu so vojščaki s puntarsko drzhalijo vred pol rimskega nesta oplenili (oropali) in požgali. Poprejšnji cesar Maksimin, ko to zve, se hitro vrne iz vojske, ki jo je imel s Slovani, tedaj Sarmati imenovanimi, na Laško, ter odločno sklone, starešinstvo v Rimu, ker je menil da je ono krivo punta in vseh nerodnosti, uničiti ali pomoriti. Ali naš staroslavni Oglej se mu je hrabro branil cele mesce in ko je začelo njegove oblegovavne čete hudo pomaujkanje stiskati, umore ga njegovi lastni vojščaki s sinom vred, ter pošljejo obeh glavi starešinstvu v Rim. Brž potem so umorili „pretorjani“, — tako se je imenovala osebna straža rimskih cesarjev — izmed treh zgoraj omenjenih, ob enem izvoljenih cesarjev, Pupiena in Balbina, in tako je postal mladi Gordian III. sam cesar. Tega Gordiana zopet umori v Siriji, na vojni proti Perzijanom, Filip Arabec, kterege so njegove čete za cesarja proglasile. Tega Gordiana III., ki je vladal od 244 l. je popred omenjeni, ne davno najdeni denar, in torej že okoli 1625 let star. Gordian I. in II. menda nista utegnila novecv kovati, ker sta, komaj izvoljena, že žalosten konec v Afriki storila. — Toliko v razjasnenje najdenega rimskega novca. Drugi pot bom še kaj za „Domovino“ spisal, *) ako Vam bo drago. „Domovina“ pa naj gleda, da se bo tega imena vsekozi in v vsakem oziru, vredno izkazovala! **) Zdravo! —

Iz Mozirja (na Štajarskem.) 26. maja. — Dovolj mi, draga „Domovina“, da ti nekaj iz mozirske okolice povem. Mozirje je sicer po zunanji obliki majhen terg, gledé na narodni duh pa marsiktero mesto prekosi. — Mozirčanje so v vsakem oziru vrli Slovenci in poštenjaki. Šolo imajo prav v narodnem duhu osnovano

in poštenega in vrlega slovenskega učitelja. Šolska mladež prebira marljivo slovenske časniko, med družimi tudi tebe, draga „Domovina“. Veliko znamenitega nam ti donášaš in moramo vsekozi zares zadovoljni biti. Samo nekaj te prosim in vprašam, ljuba Domovina, ali ne bi bilo bolje, ko bi ti mesto „ptujcev“ in „umerlih v Gorici“, kaj bolj važnega prinašala? Menimo, da bi s tim večini zadostila. *)

Jernejčcu.

Iz Črnatč. — Ko primom v roke (protoklo nedeljo) „Domovino“, in začnem jo brati, naletim na sastavek, „ples na kmetih.“ Izprva nasmejaj se, ker sem si mislil, kak poduk mora to biti; ali precej vendar to za koristno spoznam, da nam je „Domovina“ nekoliko o tem razložila. Tudi jez rečem, da imaš prav „D.“ — ker tudi jez sem tega prepričan, da ravno pri plesu se navadno nar. več hudoga zgodl. Sovraštvo, ktero se je Bog vé koliko časa poproj že kuhalo med fanti to in uno vasi, se ravno pri plesu obudl in prav vžge, da se boj ali tepežnja vnemo, in marskteroga taka doleti, da gre s pobito krvavo bučo domú. In zraven pa je še pijančevanja, kričanja in kletve toliko, da človeka glava boli, ko to sliši. Tedaj vsak človek mora temu pritrditi, da je ples, kakor ga po vasoh večkrat vidimo, neumna reč. — Človek se terpinči, skače, vrti, in si zraven še kako bolezen nakoplje, pa za vse to še — drago plačati mora. — Plesi so pa tudi vzrok, da nastane prepir med hišno družino. Sin, postavim, očeta nadloguje, da mu mora za prihodnji ples denarjev pripraviti, ako ne, bo — pajsa. **) Hči pravi: Meni pa morate ukupiti novo obleko, ker bom prvi ples imela, da ne bom nar. zadnja med vsemi družimi dekletami. Pa za voljo Božjo! od kod toliko denarja za toliko opravil? saj imamo zadosti drugih stroškov, da nam glavo sivijo. — Za res, — prav si imela ljuba „Domovina“, da si nam nekoliko napak, katerih vzrok je mnogokrat ples, pred oči postavila. — In glej, pri nas smo si tudi nekoliko ravno s tim namenom „čitalnico“ napravili, da se zamore mladina v njej nedolžno kratkočasiti, in da s časom morebiti na ples nekoliko pozabi, ali ga celo opusti. K zadnjemu naj še to očitno izrečem: Da imajo veselje naši družniki v Čitalnico hoditi, razvidi se že iz tega, ker jo nekteri celo v tednu večer pri luči obiskujejo, posebno v obilnem številu pa ob nedeljah po dokončani službi Božji. Za tega voljo se tudi nadjamo, da se mladina poboljša, in grde ali nespodobne navade odpravi — Bog daj!

Miha Vičič. **)

Iz tomluske okolice 26. maja. — Znano je, koliko sitnosti ima duhovnik na kmetih, ki mu je pisana letna plača (entrata) vsa ali deloma v denarjih, preden trdo zaslužene krajcarje vkup spravi. Blagó kmet

*) Da „tujce“ po „Domovini“ naznanjamo, prihaja od ted, ker imamo tu v mestu veliko naročnikov, ktere morebiti mika vedeti, kakšni. od kod in kakšnega stanú tujci sem dobajajo. „Domovina“ je bila prvi list v Gorici, ki je začel po šegi družih časnikov tujce prinašati, in ker so si nekteri tudi zaradi tega „D.“ naročili, smo sodili, da so tujci meščanom po velji; zdaj jo tudi pozneje rojeni nemški tukajšnji tednik posnoma. Da č. čitateljem zunaj Gorice take vesti zanimive bili ne morejo, verjamemo Vam, saj so nas tudi že nekteri prijali iz naših domačih krajev zastran tega opomnili. Naročniki so drugi od družega tako različni, kakor prsti na roki. Vse ni in ne more biti za vse. Domo skušali porvedovati, kaj tukajšnji mostni bralci o tej zadevi misljo. Kar se vredništva zamega tiče, bilo bi ono prav veselo, ko bi moglo prostor, ki ga zdaj vsakrat tujci poberejo, občo koristnim in mikavnišim stvarom pritrhaniti.

**) Lokalizem črniški

***) Kmečki fant.

*) Prosimo.

**) Za to mora biti dopienikom nar.

Vr.

Vr.

Vr.

Vr.

Vr.

večidel poredema o svojim času in rad odrajuje, denar pa mu ne gre rad iz rok. Večletna skušnjava me je tega dobro prepričala in mislim, da malo bo duhovnikov, ki dobivajo plačo v denarjih, da bi mi gledé tega ne pritrdili. Kadar pride leto okoli, in bi imela biti cela letna plača skupaj, zagleda ubogi duhovnik v svojih bukval, da je morda pol ali še več zastanega. Označuje v cerkvi, opominja tudi resno, pa vse besede so bob v stono. Med dolžniki so navadno nekteri zankruži, pa tudi taki, ki obožajo, od katerih po več let krajcarja dobiti ne more. Kaj mu je torej početi? Boli začel zastanko odpuščati? — Kako bo pa živel? Boli začel tožiti, rubati? — S takim početjem pa so ne vjoma njegov poklic; on je postavljen kot oznanovavec miru, po tem takim bi pa prepiru in razprtiji pot pripravljaj. — Jez mislim, da bi se dalo tej nedostojnosti v okom priti tako, da bi duhovnik brez prepira in o pravom času k plačilu prišel. Po moji misli bi nar lože v tej reči pomagal naš *deželni odbor* s tim, da bi županstvom naložil dolžnost, tiste letne dohodke, ki se v denarjih duhovnikom odrajujejo, od dotičnih dolžnikov pobirati, in jih iz *sravnjake denarnice proti pobornici (kvitanci) izplačavati*. Mislim, da bi bilo prav, ako bi se podala kolektivna prošnja, podpisana od več „soci dolorum“ sl. dež. odboru v ta namen. Oglasite se v „Dom.“ o tej zadevi, kateri koli čutite, da vas čovek na tem mestu žuli, in razodenite svoje nasvete. „Pomagaj si človek, in Bog ti bo pomagal!“ —

DRŽAVNI ZBOR. Prestolni govor.

(od 22. maja t. l.)

Častita gospoda obeh zbornic državnega zbora!

Veseli me in dobro mi dé, da vidim zopet državni zbor krog Sebe zbran. Slušale so me kraljevine in dežele, ko sem jih vabil v zbor, ter poslale svoje poslance, in zaupno pričakujem od domorodne njihove pripomoči novih poroštev za blagostanje države in vseh dežel, ktere je Previdnost Božja mojemu žezlu zaupala.

Kar sem obečal, ko sem v prvo na tem mestu državni zbor pozdravljaj, ostalo je vseskozi nespremenljivi cilj in konec mojih prizadevanj; ustavne naredbe na trdni podlagi ustanoviti, to je, na kar sem se nepremično oziral.

Tega cilja pa ni bilo mogoče doseči, ko takó, da se je merilo na to, da bi se vjemale stareje pravice Moje kraljevine ogerske z ustavnimi postavami, podeljenimi z Mojim diplomom od 20. oktobra 1860 in Mojim patentom od 26. febr. 1861. In le to, da je ogerska kraljevina potrebnost tega tacega soglasja priznala, moglo je drugim kraljestvom in deželam zagotoviti, da ostane Ogersko državi vdano, ter da bodo pa tudi one same uživale pravice in svobodnosti v onih ustavnih postavah podeljene in da se jim bodo času primerno razvijale.

Huda osoda, ki je državo zadela, opominjala je še bolj, da je treba ukloniti se tej sili.

Prizadevanja Moja niso bila zastoj. Storjena je z deželami Moje ogerske krone povoljna pogodba, ktera zagotavlja skupnost njihovo z celo državo, zagotavlja cesarstvu notranji mir in mogočnost na zunaj.

Nadjam se, da se državni zbor ne bode branil temu porazumku pritrditi, da, če vse razmere neosupnjeno preudari, lahko odpodí izsrod sebe vse skrbi, ktere bi tudi Mene resno z bojaznijo navdajale, ko bi trdno preverjen ne bil, da resnična in poštena volja od vseh strani novo vredbo reči vspešno stori.

Preteklost sedanost in prihodnost opominjajo, da kaže urno in pogumno lotiti se začetoga dela. Državni zbor, tega pričakujem zanašajoč se na domorodno njegovo

vdanost, ne bode maral gledé na sileče razmere časa izviti se dolžnosti, da naglo urayna naše državne razmere na dani podlagi, in ne da bi bropenel po cilju, kterege doseči bi se zastoj prizadeval; kajti to bi bile le nove skušnje, pa brez vspeha. Državni zbor, to pričakujem od pravičnosti njegove, bo vedel ceniti korist, ki se je že začutila na polji, ktero sem nastopil, gledé na veljavo Avstrije v družbi evropskih držav. Državni zbor posledujšč, za za to mi je porok preskušena njegova razumnost, ne bode tajil, da nova uraynava reči, v tem, ko ustavno pravice in svobodnosti ogerske krone z novimi neovrgljivimi poroštví oklepa, tudi za druge kraljevine in dežele onako zagotovilo imeti mora. (Dobro klici.) (Konec prih.)

Prva važna zadeva, ki pride v obeh zbornicah, prihodnji teden ali morebiti še le po vinkoštnih praznikih na dnevni red bo *adresa*, t. j., odgovor na prestolni ogovor. Kakor v cesarjev govor ministerstvo svoje politiške misli vpleto, tako zbornici svoje v *adreso*, Komisiji, kateri imate adresi zložiti in naprej pretresti, ste v obeh zbornicah že izbrani. Zbornica poslancev je odbrala v ta namen 15 zbornikov. Izvolile so se tudi še druge komisije (odseki) za naprejšno pretresavanje opravil, tako n. pr. odsek za presojanje prošinj ali peticij, ki zbornicama dohajajo. — Važnejše pa ko doseданje javne seje zborove, v kterih so se odseki volili in ste se sploh zbornici z odseki vredovali (konstituali), bili so nejavni shodi ali privatna pomenkovanja zbornikov, da bi se porazumeli vsaj o glavnih načelih in vodilih, po kterih naj bi se v javnih sejah ravnati in zlasti o debati adresni. Takim združbam poslancev raznih politiških strank pravi se zangležko besedo „klub“, in shodom ali sejam „klubne seje“. — Nar imenitnejša zadeva, zastran ktere si morajo poslanci misli svoje že naprej razodeti, je znani porazumek z Ogrí, ki ga je g. Benstova vlada pogodila in osobno tisti že večkrat v „D.“ omenjeni *sklepi (elaborat) 67 tokih*, kateri določujejo *skupne zadeve ogerskih in neogerskih dežel*. — Ponuja se namreč zastopnikom slovanško-nemških dežel samo od sebe to-le vprašanje: *Hočete li, ali nočete pritrditi pogodbi z Ogrí?* In to dela dunajskim zbornikom sive lasé. Paravnave z Ogrí vsi želé, ali z *vladino* (Benstovo) poravnavo tako, kakor je, niso po vsem zadovoljni. O tem pa, kaj in kakó bi bilo zdaj storiti, so si razni klubi zelo navskriž, kar se bode o adresni debati še le pokazalo. Sploh se pa vendar že vé, kaj ta ali una stranka (klub) zastran elaborata ogerskega zbora misli. Nekdanji *centralisti* (poprejšnjega državnega zbora) so se razcepili na dva kampa: eden se je združil z (štajarskimi) avtonomisti in sta mu voditelja *Herbst* in *Kaisersfeld*. Ta ima poravnavo z Ogrí za *dognano reč* in misli ogerski *elaborat sprejeti* (z nekimi popravki). Ostali *centralisti* pa pod banderom *Pratobevera-ve* ne marajo pritrditi omenjenemu elaboratu. Tako se mu vstavljajo tudi *federalisti* (ali pravi avtonomisti). K tem se štejejo Slovenci, Poljaki, Tiroljci, (Čehi, kar jih je izvoljenih v Pragi in Brnu, niso prišli). — *Herbst-Kaisersfeldovci* se imenujejo „poravnava“ stranka, so pa prav za prav *dualisti* in štejejo 61 glasov; *Pratobevera-ve* so *zoper dualizem*, torej *antidualisti*; imajo kakih 35 glasov. *Federalisti* (ko bi se namreč zedinili Slovenci, Poljci, Tiroljci in Bukovinci) bi imeli okoli 57 glasov. Če se s *centralisti* (*Herbstovci*) zedinijo, imamo večino v zboru *zoper dualizem*, to je, *zoper to*, kar je vlada doseđaj z Ogrí naredila. — Slovenci (8) so se za zdaj še le sami za se kot klub konstituili (*dr. Toman* načelnik, *dr. Klun* njegov namestnik; ona dva in naš *Černe* so *poblastoni*, da se pogajajo s poljskimi, tiroljskimi itd. poslanci. Kako bo nadalje, povémo prihodnjič. —

POLITIŠKI OGLED.

Hrovaški zbor je razpuščen! V seji 27. t. m. so se prebrali dotični kralj. reskript od 25. t. m. (t. j. odgovor na znano zborovo adresno.) Ker ni od sedanje zborove večine nič vspešnega pričakovati — pravi reskript — in ker se kronanje ogersko več odlagati ne more, zato da se mora zbor razpustiti, o svojem času pa da se bode zopet sklical. Po tem takem ne pojdejo hrovaški poslanci h ogersk. kronanju, ampak opravi se pomenljiva ta slovesnost brez njih in vkljub sklepom njihovim v adresi zatrjenim. Kronanje bo gotovo zdaj o vinkoštih, dan pa ni še prav odločen. To bo sprelepa in ginljiva svečanost, škoda le, da se ne bodo vsi narodi avstrijski takó veselega srca v Budo ozirali, kakor Madžjari, kateri bodo s tim ob enem tudi pridobitve svoje državno-pravne in narodno-politiške kronali. Bog daj, da bi to sveto opravilo ogerskega kronanja ne postalo zadržek vsestransko povoljni dokončni poravnavi državnopravnih razmer avstrijskih! Ogerski zbor pretresa zdaj tiste reči, ki se morajo še pred kronanjem v red spraviti. (Popis šeg pri kronanju, in drugo sem spadajoče reči prinese „D.“ drugi pot. Vr.) — *Jutrova zadeva*, o kateri je bilo med razpravljanjem luksemburškega vprašanja vse tiho, je začela zdaj zopet zanimivojša postajati. Na *Kandiji* ne gre turški armadi, ki si prizadeva vpor zatreti, nič prav po godi. — *Zdaj* je menda gotovo, da je cesar *Maksimilijan v Mehiku vjet*.

RAZNOTÉRE VESTI.

V Rimu se bo o sv. Petru obhajala *osemnajsta stoletnica*, kar sta bila ss. Peter in Pavol mučena (martirana). Kakih 400 500 školov se zbore prihodnji mesec v Rimu. Od vseh krajev pojde veliko ljudi dol; iz naše nadškofije se mnogo duhovnov v Rim napravlja, (kolikor je dosedaj znano, pojde jih osem). V naslednjih listih bo „D.“ tudi te rimske svečanosti popisovala.

Strašna nesreča je zadela uni teden cesarsko rodovino. *Hčori* nadvojvoda *Albrehta* (listega, ki je zmagal lani pri Kustoci), nadvojvodinji *Matildi* se je *vnelo krilo* in se je zelo zelo opekla po hrbtu, po vratu in po rokah. Nikdo ne vé, kako se je to zgodilo; menijo, da je morda stopila na kako vžigalico (fulminant). Do sedaj ji še nič kaj prav na bolje ne gre.

Sl. deželni odbor goriški je dal *občinsko postavo* v drugo natisniti; dobiva se na prodaj po 20 soldov v odborovi pisarnici.

V *Solkauu* (pri Gorici) se napravlja „*Čitalnica*“. Pravila so ravno kar potrjena. —

Za kmetijsko šolo v Gorici,

ktera se bode začela z mesecem *novembrom t. l.*, imajo se imenovati en učitelj z plačo letnih 1000 (tisuč) gold. a. v. in dva pomočna učitelja (asistenta), vsak s plačo letnih 600 gold. a. v. — Ker sta učna jezika italijanski in slovenski, želi se, da bi prosivci oba jezika znali. — Neogiben pogoj je pa ta, da, kdor hoče dobiti službo učitelja, mora izkazati, da se je izučil na kakih kmetijskih šolah, nar boljše na kakem takem učilišču, na katerem se praktično-kmetijsko vaje vjemajo z zemljepisno lego, z obnebjem in z lastnostjo zemlje naše tukajšnje dežele. — Služba bo za eno leto začasna. — Čas prošnje vložiti, je do konca avgusta t. l.; podprta mora biti s spričevali, dokazujočimi, da je prošivec za dotično službo zmožen.

Od deželnega odbora
V Gorici 24. maja 1867.

Deželni glavar
Pace

Došlo so nam iz neznane roke *) iz Trsta bukvice z naslovom: *Kratki nauki za sadjereje*, katero kmetovavcem primorskim gorečo priporočamo. *Novice* tako-le o njih pišejo: Po naj boljih vitih spisal jih Dragotih Ferdinand Ripal. Na svetlo dal ih slovenski kmetem v prid izdal Ludvik vitez Gutmansthal-Bonvenuti.

Če tudi imamo velikih in malih „*Sadjerejev*“ obilo, vendar nam je dobro došla knjižica, ktera niti predolga niti prekratka srednje pot: hodi in v lahko razumljivem jeziku prav po domačo razlaga vse, kar je sadjerejcu vedeti potreba. Ravno zato, in ker se po 20 podobnih razjasnuje to, kar z besedo učil, je še posebnega priporočila vredna za bolj odraščeno mladino, ktera hodi v nedeljsko šolo. Cena je tej knjižici tako nizka (velja le 10 novih krajcarjev), da še tako dober kup nimamo nobene. Žoleti je tedaj, da na tisoče iztisov pride med slovensko naše ljudstvo. Naj jo tedaj priporoča vsak po svoji okolici, komur je povzdiga toliko koristne sadjereje pri srečju.

Ako gosp. izdatelj vitez Gutmansthal vidi, da bo narod naš segel po teh bukvicah, bode še več družih tako na kratko osnovanih kmetijskih knjig na svetlo dal. Da ga je to resna volja, kaže nam naslov na zavitku pričujočih bukvic, ki se glasi: „*Knjižnica (bukvarnica) za kmeta*“ v kateri je „*sadjereja*“ prvo mesto našla. Zato podpirajmo dobre namene njegove!

V Gorici so na prodaj pri K. Soharju.

Uradni oznanilnik.

Rečnik. V sodnijski depozitni (hranilni) kasi v Tominu ležijo do 59 let te je denarja vrednostno reči: 1.) Neznana masa, Blaž Masotti položil mnogo denarjev starega kova, zlatih, srebrnih in bakrenih; vrednost vseh skup 136 gold. in 50 1/2 kr. star. den. (konv. d.); 2.) neznana masa, občina Berginj položila 54 gold. 8 kr. k. d. — 3.) Pravedna masa Tomaž in Marjeta (Margarita) Benig iz Volč, položil Anton Hvala 7 gld. 50 kr. k. d.; 4.) Jožef Gruntar zapuščiška masa zopet Štefan Kobal-a iz Roč; položil Štefan Kobal 10 gld. 0 1/2 d.; 5.) Maja Matvež Humar zopet Jakopa Grokli-ja iz Knežec; položil Humar 8 gld. k. d. — Neznani lastniki imenovanih polog (depozitov) se morajo nar dalje v 1 letu 6 mesecih in 3 dneh oglašiti in svojo pravico dokazati; če ta čas preteče, in da se nikdo ne oglašil —, izročijo se te pologé cesarskemu erarju. —

C. kr. okr. sodnija komenska razgláša, da pojdejo po javni dražbi na prodaj zemljišča *Ivana Godnika* iz Komna, in sicer 22 maja, 7 junija in 1 julija t. l.

Dne 4. junija t. l. bo Franca Tula premoženje pri c. k. okr. sodniji v Tominu; dne 11. junija t. l. bo Dom. Periščič prem. v Vertobji in Orhovljah pri c. k. okr. sodniji v Gorici; dne 18. junija, 18. julija in 30. avgusta t. l. Jan. Podobnik prem. v Jageričah pri c. k. okr. sodniji v Cirknem na prodaj.

Umrlí so v Gorici

od 24. — 27. maja t. l.

24:5 Helena Milost, 10 l., n. mizarja hčl, za sušico; 26:5 Ana Vuk, 52 l., kmetica, za materničnim rakom; Timoteja Bolner 55 l., usmrljena sestra, za plućnico; 37:5 Franc Bernardis 86 l., poštni oficijal, za rakom v želodcu.

Borsni kurs na Dunaji 29. maja: Metaliques 59:75; narodno posojilo 70: —; London 126:75; adžjo srebra 124: —; cekini 5:94. —

Loterijske številke zadnjilč vzdigjene: V Trstu 29. t. m. 25, 30, 10, 13, 39; Prihodnje vzdigavanje: V Trstu 13. in 26. junija; v Gradcu in na Dunaji 9. in 19. jun. t. l.

*) Lepa hvala!